

מאמר שנאת הסטרא אחרא להשכנת

אִיכָה לִשְׁבָּה בְּדָד וְגוֹמֵר, רַבִּי לְוִיטְס חוֹזְאָה פְתָח (בראשית ג טו) וְאִיכָה
אֲשִׁית בְּיָנֶךָ וּבִין הָאִשָּׁה וּבִין זֶרַעַךְ, וְכִכְנֵי סַגֵּי הָוָה מִן יוֹמָא
דְּאַתְבָּרֵי עֲלִמָא, עַל עֵילָה דְּעֵיטָא דְּהִתְקַשׁ, דְּמַתְהֵיא שְׁעִמָא דְּאַתְלִטְלִיא
אַתְבָּרֵיא מְקַמֵּי תְרַעָא דְּמִלְכָא, וְהוּא קָמִין תְּרִיר בֵּין גְּדֻרִין דְּעֲלִמָא, בֵּין
אַיִנוֹן גְּדֻרִין דְּאַוֵרְתָא, כִּל אֵינֵנו דְּרָשִׁין בְּעֻקְבָא, פְּאַיִנוֹן גְּדֻרִין, נְשִׁיף לִין.

מתוך מדרש

"מאמר שנאת הסטרא אחרא להשכנה" וכו' מובאר כי טוים כריאת השולם נתקנה הששן
בשכנת הקדושה, שמת שהחשיא לוח נתקלל ונדהה, וטוה חוה אורב המיד להחשיא לכנ
אדם הפורצים גדר וטיה. ומכאן עוד כי טוה חטא חוה החשיא הששן לכנ ישראל, עד שגורם
לחורבן בית המקדש ולשפלות השכנה. ועל צער זה כותבים המלאכים הקדושים וקוראים "אוכה"
(מקור המאמר עוסק מדש מדרש אוכה דף ק"ט ע"ט. צפאליע וזכר מדש כרך ג עמ' סנמ-פרינס)

כרי להבין את מאמר הבא, נקדים מה שכנה תר"ק. כי כחלילה קודם שהחשיא חסימ את אדם
הראשון היה לו לחס"מ אחרה בקדושה והיה טהור במקצת. כי נכדה לחשמיש האדם ככותים
הצריכים לעבודת קונו. כגון לעורר לאכילה ושינה וחשמיש וכדומה, אבל לא מה שהוא מיותר, אלא
הצריך לעבודה, אבל חסי"מ נחזק להגשים ולהחשיא את האדם. כרי שיהיה כל פניונו אחר החאת
לבד, ולכן נדהה חסי"מ חוצה, ואינו נאחז בקדש כעת, אלא אחר שיתכבטלו כוחונו אלו, ואז תקדשו
כרוך הוא ישחוט את היצר הרע לפני הצדיקים ויתחזק העולם, ובעי"ה כוה נבין את מאמר הבא.

אִיכָה לִשְׁבָּה בְּדָד וְגוֹמֵר כו' לפרש פסוק זה, רַבִּי לְוִיטְס חוֹזְאָה פְתָח הקדים לפרש
מה שכתוב ויאמר ה' אלהי'ם אל הנחש כי עשית זאת, אורר אתה מכל הבהמה
והי וְאִיכָה אֲשִׁית בְּיָנֶךָ וּבִין הָאִשָּׁה, וּבִין זֶרַעַךְ וּבִין זֵרַעַךְ. הנה "אשה" היא השכינה.
"זרעה" היינו נשמות קדושות, "נחש" היינו ס"מ וכוחונו, "זרעו" הם החיצונים המפשטים
כמונו, עד הנשמות של אומות העולם, ואמר כי דְּכִכְנֵי סַגֵּי הָוָה מִן יוֹמָא דְּאַתְבָּרֵי
שונברא העולם, על סיבת עצת הנחש שיעץ והחשיא את אדם הראשון וחיה, ונהה הנחש
היינו חסי"מ ראש כל הקליפות, והוא הששן והוא היצר הרע והוא המלאך המות (כמונ)
כמו' ענף זמלא דף טו ע"ט). דְּמַתְהֵיא שְׁעִמָא דְּאַתְלִטְלִיא, אַתְבָּרֵיא מְקַמֵּי תְרַעָא
דְּמִלְכָא כי מאותה השעה שנתקלל המלך, אלא מחמצית זיעתו של החיה, וְהוּא קָמִין תְּרִיר בֵּין גְּדֻרִין
הקדוש שבשער המלך, אלא מחמצית זיעתו של החיה, וְהוּא קָמִין תְּרִיר בֵּין גְּדֻרִין דְּאַוֵרְתָא כין אותם
דְּעֲלִמָא והוא אורב המיד בין גרדי העולם, דהיינו בֵּין אֵינֵנו גְּדֻרִין דְּאַוֵרְתָא כין אותם
הגרדים של החורה, לכן כל אֵינֵנו דְּרָשִׁין בְּעֻקְבָא פְּאַיִנוֹן גְּדֻרִין נְשִׁיף לִין כל אותם

הקדמות ליה כהאי אשה, דאמקוריא (משל לא פ) אשר קראת יהוהי, דכבו ביש נטר לה מן יומא דאמפרי עלקמא, עד דחבר לה בתכורו למשעב לעפרא.

איכה יושבה עבד יועיר עפתי עם יהימה, מסתפל פאתון דרליש כל תיבה ותיבה, ומשעב נטירו דכבו בישא, דאמנטרא, עד דאמחורב בי מקדשא, איכ"ה רע"ה פרישי אמון, אמנטיר לה להדיא אשת חיל, בתכורו דכי מקדשא, למשעב לעפרא.

במזג מרדכי

למס, תקרא למפרע פרישי אמון באחרות הראשונות לנפרע המצא הנלוה ל"ה משכב"י דהיינו שבר להשכינה, פתכורו דכי מקדשא בשבירת חורבן בית המקדש. פתכורו דכנישפאל וישוראל וכשכירת ננסת ישראל שהיא השכינה, דכבו בישא ארפיק ל"ה פתכור"י איבה רעה הרביק הנחש להשכינה ושיבר אותה.

איכה דאמחפקת להדיא איכה רעה רבקה השכינה לאיבה רעה ההיא, דא קל דנקלש זה קול הקטרוג של הנחש, שגם קל מרורו דכפכה פוקיעין קול מר של ככיה להמלאכים שברקיעים, אלץ קראן איכה אלו המלאכים המרדשים קוראים איכה", כמו שכתוב קוראים "איכה", עד שיגבה בעל הדיו את חוכו, ד"ה הוא דכתיב ומלאכי מטרא אחרא קוראים "איכה", עד שיגבה בעל הדיו את חוכו, ד"ה הוא דכתיב זהו שכתוב ואיכה אשית פינקו וכו' האשה דהיינו פינ סטרא דא וכו' סטרא דא כן צד המקורשה לכין צד המטרא אחרא, אשתפח תמן פתרון פרי מקדשא נמצאה שם שנתה בחורבן בית המקדש.

ובקרא קדמאה וכפסקו ראשון שבמגילת איכה, אמרלישם פלא נרשם הכל בראשי החיבת, למנוע דתאי כ"ה ארפיק לה איכ"ה רעה לידע כי כ"ה חזו שהיא השכינה הדביקה אותה איבה רעה, דנטיר לה מילומא דאמפרי עלקמא ששומר לה שנתה מיום שנברא העולם.

הקדמות ליה כהאי אשה, דאמקוריא (משל לא פ) אשר קראת יהוהי, דכבו ביש נטר לה מן יומא דאמפרי עלקמא, עד דחבר לה בתכורו למשעב לעפרא.

איכה יושבה עבד יועיר עפתי עם יהימה, מסתפל פאתון דרליש כל תיבה ותיבה, ומשעב נטירו דכבו בישא, דאמנטרא, עד דאמחורב בי מקדשא, איכ"ה רע"ה פרישי אמון, אמנטיר לה להדיא אשת חיל, בתכורו דכי מקדשא, למשעב לעפרא.

במזג מרדכי

למס, תקרא למפרע פרישי אמון באחרות הראשונות לנפרע המצא הנלוה ל"ה משכב"י דהיינו שבר להשכינה, פתכורו דכי מקדשא בשבירת חורבן בית המקדש. פתכורו דכנישפאל וישוראל וכשכירת ננסת ישראל שהיא השכינה, דכבו בישא ארפיק ל"ה פתכור"י איבה רעה הרביק הנחש להשכינה ושיבר אותה.

איכה דאמחפקת להדיא איכה רעה רבקה השכינה לאיבה רעה ההיא, דא קל דנקלש זה קול הקטרוג של הנחש, שגם קל מרורו דכפכה פוקיעין קול מר של ככיה להמלאכים שברקיעים, אלץ קראן איכה אלו המלאכים המרדשים קוראים איכה", כמו שכתוב קוראים "איכה", עד שיגבה בעל הדיו את חוכו, ד"ה הוא דכתיב ומלאכי מטרא אחרא קוראים "איכה", עד שיגבה בעל הדיו את חוכו, ד"ה הוא דכתיב זהו שכתוב ואיכה אשית פינקו וכו' האשה דהיינו פינ סטרא דא וכו' סטרא דא כן צד המקורשה לכין צד המטרא אחרא, אשתפח תמן פתרון פרי מקדשא נמצאה שם שנתה בחיבת המקדש.

ובקרא קדמאה וכפסקו ראשון שבמגילת איכה, אמרלישם פלא נרשם הכל בראשי החיבת, למנוע דתאי כ"ה ארפיק לה איכ"ה רעה לידע כי כ"ה חזו שהיא השכינה הדביקה אותה איבה רעה, דנטיר לה מילומא דאמפרי עלקמא ששומר לה שנתה מיום שנברא העולם.

היא היא השכינה, בתכורו דכי מקדשא בשבירת חורבן בית המקדש, למשעב לעפרא ולהשכיב את השכינה לעפר דהיינו שתלך בגלות.

אִימָה לְשִׁבָּה בְּדָד, רַבִּי חֲנִינְיָא וְרַבְּנָא פְתַחֵי קְרָא פְאָרְם הִרְאִישׁוֹן (בראשית כ"ט) וַיִּקְרָא יְהוּדִיָּה אֶת הָאָדָם וַיַּעֲהֶרְתּוּ בְּגַן עֵדֶן וְגוֹמַר, וַיִּקְרָא בְּמִתָּה לְקַחְתּוּ, רַבִּי חֲנִינְיָא אָמַר, לְקַחְתּוּ בְּדַבְרֵיכֶם, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כ"ט) קַח אֶת אֶתְחֵל, וְרַבְּנָא אָמַר, לְקַחְתּוּ בְּרוּחַ, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שם) הַיּוֹם יְהוּדִיָּה לְקַח אֶת אֲרִיבֵיךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ.

וַיַּעֲהֶרְתּוּ בְּגַן עֵדֶן, כְּרִי לְהַיּוֹת לִי הַנְּחָה (מנוחה) לְדַעַת וּלְהַפְכִיר הַתְּקַמְּהָ וְהַתְּמַרְתָּ, דְאָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא, הַתְּמַרְתָּ לִּימְרָה תְקַדְוֵשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם, כְּדָא הוּא דְקָמִיב (אית כ"ט) אֵז רְאָה וְסַפְרָה וְגוֹמַר וַיֹּאמֶר לְאָדָם.

פתח פרבש

מאמר הספר על ירידת השכינה" כי סביב שתקפיה קחת לאדם והתחת כן עיני ולמדת יש את המורה והיא סיבא השדה ששבתם לפניו וכח היו מקבלים חיות ושפע וזו התקנה ישרת לאדם יצירת חיות והמציאות השלילת כח והמאז ונמשך המוח בעולם. ומכאן ער שיקדים המאז היו אדם חיות ישכון לשכינה/ וכיון שחשאו במחלקת השכינה מעשיהם והתקפיה יתקן ואינן יספיק כי כדומה זה אכן נעשה כדרכו בית המקדש, שהשכינה נסתלקת מהשכינה ששבת המקדש, וההיציבה שישלים שם, והספיק מקונו התקפיה על זה כשיון "איבת". (מקור המלה ספר סלם מלכס אופי דף קאט ע"ג ונשמעונו וזכר מלכס כרך ג עמ' מנומי-מסל)

עוד מה שכתוב אברה לשיקה בדרד, רבפי חנינאי ורבנן, פתחי קרא פארם היראשון מתחו לפורש את פסוקו איכה בעניי אדם הראשון, על הפסוק וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּעֲהֶרְתּוּ בְּגַן עֵדֶן וְגוֹמַר, כי מה שכתוב "ויקחה", פמה לקחו בכח איו מה לקחו לבן ערן לרשע את מרכבתו, רפי חנינאי אמר, לקחו בדרבים דהיינו בכח המלכות והקדחת דברים, פמה דאת אמר כמו שנומל קח את אהרן פי בדברים, וגם שם הכונה בכח המלכות. ורבנן אמרי, לקחו ברוח דהיינו בכח התפארות הקרא רוח, כמה דאת אמר כמו שנומל שכי הנביאים אמרו לאלישע היום יהויה לקח את ארניך מעל ראשך וכתוב אחר כך "וישל אליהו בסערה השמים" ופרשי" ברוח סערה.

וכה שכתוב ויעהררו בגן ערן שהוא סוד המלכות, פרי להיות לו מנוחה לרעה ולהפיר החכמה והחוקה כי סוד אורי המורה הוא נמשלם והמכמה נמשלם נמש, ויאמר רפי חנינאי, החוקה לימדה הקדושה ברוך הוא לאדם הראשון, הן הוא דכתיב זהו שכתוב אז ראה והסתכל הקדוש ברוך הוא בתורה ויספרה "הכניה וגם הקרה", ואחר כך ויאמר לאדם "הן יראת ה' היא חכמה", פיי יראת ה' היא חכמת

לוי (ונתקנא פה), וירד מן השמים פרמיות אל על קחש, תפחש וראה ותצל עליו, ותקפא ותילא דיליה, קריב ההוא קחש לגבי איתתא, לדעתה קלה מן האיש, מפאן דאמתא לא אמתפתת אלא פאתתא אחרא, (בראשית ג א) ויאמר אל האשה אל האמר אלהים, מניד פתח פאתי, תתקפא דבתחלת דכרי של אדם ויפר מן הווא, קף הווא פתח פאתי, להודיע מן הווא.

פתח פרבש

יחורה, כי אין חכמה יפה בלי יראה, "וסור מני בנינה", פיי סור מני הווא חכמה אל תפניה, שהיא חכמה דכר ממון דכר. ור"ל שהקדוש ברוך הוא לימה את החורה לאדם הראשון עד שהגשימה לפניו, (עיי וסל פי' מקנן דף קאט ע"ג).

ותנו מלאכי השרת מקלסין ומהללים לקניו ועל ידי זה היו יכולים ליתן השפע על ידו, עד שראה סמא"ל פשמים ונתקנא פו, וירד מן השמים פרמיות אל קחש הצל הוא חס"מ והנחש הוא סוד הלילית שהיא הנקבא שלו, והנה הנקבא קחש והצל עליו, שהצל הוא תוקפא ותילא דיליה החוק והכח של הנחש, קריב תפוח קחש לגבי איתתא קרב והמו הנחש אל האשה דדעתה לפי שדעתה קלה מן האיש והיא נוחה להתפתח, מפאן דאמתא לא אמתפתת אלא פאתתא אחרא מכאן יצאו האשה מחפתה אלא על ידי אשה אחרת, כי הנחש היה צמונה האשה והטקנא על יס"ע, ויאמר אל האשה את פי אמר אלהים, מניד פתח פאתי שהוא לישון כש יתנו, כמו (נליס ז ד) וחרה אף ה', מתקבא ממשע דבתחלת דכרי של אדם ויפר מן הווא, קף הווא הנחש פתח פאתי, להודיע מן הווא ר"ל כזה שהתחיל במלת אף וילה שהיא הקליפה שמוננה בא חכס, כדי להודיעה בתחלת דכריה מן הווא, כדי שאם חרה חרצה לקבל ולשמע את פתויה, אז מיד תחרוק דכריה, כמו שכתוב (משל י ח) אל תקרב אל פתח ביתה.

ואין מן ממלך כזה נקדים מה שכתב הרמ"ק, כי אין ספק שהינה לא חכמים נעו"מ מכל האלמים, מפני שהם חכמים נפי מקוריות, ומאז לין אלא מניד הנעורה שבה לניה, ליה מניד מהשפעתה ונעורה אל כל החסד, ומשניהם לוד המפלות והמלומה, לכן ספצי אמתות ויימ לאות מי' מכל בדיעמיה מי עלא יהיה אל הינה עוס כל לעומו ולהשפיע רחמיה, אלא הכל עיין החק, דרביי מוניה מעבי עין לניס, והוכחה הינה להשפיע מל הדין ככל הכוונות, כי היו נמשא זו ד' משפיע מניס, שגמתי כגמתי, א' "ומרה", ב' הויספה למעוה "ומקפי", ג' הויספה למעוה "ומלכל", ד' הויספה למעוה "ומר", וימר "ומקפי", שהמשולה אמ האלם, מיל נמשעור המו"מ מר' לדרים.

וְהָיָה דְמָרְיָה לְדָא אֲשֶׁפִיר וְאֲשֶׁרִי יִישׁוּבָא אַחֲרָא פְּתִיפִיקָא,
כְּשֶׁעָמָא דְאַחֲחֻרִיב פִּי מְקֻדָּשָׁא סְלִין לְכַבֵּד עֵילָאָה לְעֵילָא,
וְאֲזַעֲרִי דְיִזְקִינְיָה מִפְּמָה דְחַוּוֹת, וְכוּרְסִיָּא נְטִיל מַנְיָה וְאַחֲפָרָשׁ, כְּפִכְוִיל
אֲשֶׁרִי לְגֵן עֵרְדָן עִם פְּרוּכִים לְחָמָא, וְאַחֲפָרָשׁ מַהֲרֵא כְּבוֹד עֵילָאָה,
וְאֲשֶׁרִי לְהַרְיָא לְהַטְרַחְרַב, לְמִיקָם פְּדוּכְפָתָא דְרַבְּנִינְהוּ, לְמִישֵׁר וּלְמִישְׁאֵל
וּלְמִסְמִיר (נ"א וּלְמִסְטִי) הָרְהוּא אֲוִרָה דְאַנְגֵּיר מַעֲיָן הַחַיִּים.

וְשִׁלְמִיר מְלֻקָּא צְרוּחַ וְאַמֵּר (נְטִיל ל כ"א) תַּחַת שְׁלֵשׁ רְגָזִי אֲרִין וְגִמְרִי
תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלוּךְ וְגִמְרִי וְשִׁפְתָהּ פִּי חִירֵשׁ גְּבוּרָתָהּ, שְׁפָחוּר
לְגֵן גְּבוּרָתָהּ לְכַר, אֵיכָה לְשִׁבְהָ בְּרָד, מֵאִי בְּרָד, כְּמָה דָּאָתָּ אִמְרִי (נ"א)
יג טו) בְּרָד לֵשׁ מַחֲוִין לְפִתְחָהּ מוֹלָשְׁבוּ.

מִתּוֹק מִדְּבִישׁ

וְמָה שְׂמִנוֹת יִשְׁלִשְׁפִי" הֵינִי הָרְהוּא דְמִרְרָה דְרָדָא אֲוִמוֹ עִנְרֵשׁ אִם הַשְׁכִּינָה וְאִם הַשְׁפִּילָה
שֶׁהִיא הַצִּינָה הַנְּעֻלְמָה, שְׂמִנְסָה נִמְשָׁן הַרְזִין גְּנֻעֵרָה מִקֻּפִּי, וְנִמְשָׁה שׁוֹרֵשׁ שְׁלֵטָה הַסְּוִלְוִינִי,
אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי יִישְׁבָּא אַחֲרָא בְּהַרְפּוּבָא הַשְׁכִּינָה וְהַשְׁכִּינָה יִשׁוּבָא שְׁלֵטָה הַסְּוִלְוִינִי,
כִּי בְּשִׁיבָתָא דְאַחֲחֻרִיב פִּי מְקֻדָּשָׁא נִשְׁעֵה עִמְרֵכָה צִים הַמְּקֻדָּשׁ, בְּצִיָּק דְרַבְּבִיד יִשְׁבָּאָה
דְּצִיָּא עַל הַמְּסַלְמָה לְכַבֵּד הַעֲלוּן לְמַעַל הַמְּסַלְמָה כְּמִי"ד נְסֻר לֵשׁ נִמְעִינִים (וְנִמְשָׁה
עַל לְמַעַל נִינְאָל, וְאִלּוּ וְאִלּוּצִיר דְיִזְקִינְיָה בְּקֻבְיָה דְחַוּוֹת מֵעַתָּה אִם לְמַמְנוֹ מֵנִי שְׁוִינִי,
וְכוּרְסִיָּא נְטִיל מַנְיָה וְאַחֲפָרָשׁ לְכִי שְׁכִסָּא שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה לִקְוָה וְנִפְרָדָה מִמֶּנִּי יִי מַלְמֵה
לְגַל מְסֻרְוִינְיָה לְלוֹ מַלְמֵה הוּא, בְּקֻבְיָא אֲשֶׁרִי לְגֵן צִיָּק בְּרִיבְבִישׁ דְּחַמְמָא לְכַבֵּד הַשְׁכִּינָה
אִם הַגֵּן עֵרְדָן שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה לְמַעַל עַם הַכִּי כְּרוּטָה שֶׁהִיא מְטִי"ט וְסֻרְלִיל, וְאַחֲפָרָשׁ בְּשִׁיבָתָהּ
וְהַשְׁכִּינָה אִם לְכַר הַמַּסְכָּה שֶׁהִיא הַקְּלִיפָה, דְּמִיקָם בְּרִיבְבִישׁ דְּחַמְמָא דְּבִישׁ הַשְׁכִּינָה
הַגְּבֻרָה, נְסֻר הַמְּסֻר (נ"ו טו) שְׂמִנוֹת מְסֻרָה אִם הַכְּלִימִי כְּרִימִי עַל לֵה נְסֻרְמֵי, הֵינִי הַכְּלִימִי,
הַס כְּמוֹת הַשְׁכִּינָה, וְהַמְּשַׁעֵל הוּא עֲלָמַעַת שְׁלֵרֵךְ צו יִשְׁעֵה הַשְׁעָה אִל מַלְמֵלְסִים הַקְּלִיפָה,
דְּבִישׁ דְּבִישׁ אֲבָל לְשִׁמּוֹר וּלְמַעַת אִם הַשְׁעָה הַקְּלִיפָה, (נ"א הַיִּמִּי) וְצִיָּק אֲוִרָה אֲוִרָה
דְּאַנְגֵּיר מַעֲיָן הַחַיִּים וְלְשִׁמּוֹת אִם מֵימֵי הַשְׁעָה נִמְשָׁן לְכַר הַטֵּן הַיִּמִּי, כְּלִי לִין אִם הַמְּסֻלְוִינִי.

וְשִׁלְמִיר מְלֻקָּא צְרוּחַ וְאַמֵּר וְשִׁלְמִיר מְלֻךְ צִיָּק וְאִמֵּר תַּחַת שְׁלֵשׁ רְגָזִי אֲרִין וְגִמְרִי
תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלוּךְ וְגִמְרִי וְשִׁפְתָהּ פִּי חִירֵשׁ גְּבוּרָתָהּ הַיִּי הַקְּלִיפָה נִקְרָא
שְׁפָחוּר וְהַשְׁכִּינָה גְּבוּרָתָהּ, וְעַתָּה אַחֲרֵי חֲרִיבֵי בֵית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁפָחוּר לְגֵן גְּבוּרָתָהּ לְכַר הַשְׁפָּחוּר
הִיא כְּפִינִים וְגְבוּרָתָהּ הִיא בְּחֻרָן, וְעַל זֶה נִאמַר אֵיכָה לְשִׁבְהָ בְּרָד וְנִמְרֵשׁ מֵאִי בְּרָד וְאִמֵּר
כְּמָה דָּאָתָּ אִמְרִי כְּמוֹ שְׂמִנוֹת בְּרָד לֵשׁ מַחֲוִין לְפִתְחָהּ מוֹלָשְׁבוּ פִּי הַשְׁכִּינָה יִישְׁבָּא

אֵיכָה לְשִׁבְהָ בְּרָד, רַבִּי הַרְפֵּינִס פִּתַח (שם פסקי כ"ד) וְיִגְמַלְשׁ אֶת הָאָדָם וְיִשְׁפֹּן
מִקְדָּם לְגֵן עֵרְדָן, וְיִגְמַלְשׁ אֶת, דָּא כְּנִסְתָּ לְשִׁרְיָל בְּחֻרְפֵּן פִּי מְקֻדָּשָׁא,
דְּאַחֲחֻרִיב פְּתִיפִיקָהּ דְּאַשְׁמֵלְחַת בְּשִׁלְוִינְיָה, וְקֻרְסִיָּא דְמִלְקָא נְפִלַת, וְיִגְמַלְשׁ
אֶת, דָּא קֻרְסִיָּא דְמִלְקָא, וְיִי דְאַחֲחֻרִיב וְיִי דְנִפְלַת.

הָאָדָם, הָרְהוּא דְשִׁלְוִיט עַל פּוּרְסִיָּא, דְכַתִּיב בָּהּ (יחזקאל א' כ"ב) וְעַל דְמוֹת
תַּפְּסָא דְמוֹת קְמוּרָה אָדָם, נְפִלַת קֻרְסִיָּא נְפִל כְּלָא.

מִתּוֹק מִדְּבִישׁ

מֵאֲמֹר גְּלוּת הַשְׁכִּינָה וְשִׁלְוִינָה הַקְּלִיפָה (יחזקאל א' כ"ב) בִּי טִבְיָא כִּי בְּחֻרְבֵי
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִתְמַדְּשָׁה הַשְׁכִּינָה בְּשִׁפְטֵיהּ נִפְשָׁה בְּנִינְיָה וְכֵן בְּחֵיט הַקְּלִיפָה הַקְּרָא תַּפְּסָא
יִרְדַּת בְּשִׁפְטֵיהּ וְשִׁרְיָה הַקְּלִיפָה הַשְׁכִּינָה הַנְּבִיחָה.

(מקור הממלי ספר משל מדרש חזקוני על פי עמית מרנה-מנחם)

עֵרְדָן מַה שְׂכַחֵת אֵיכָה לְשִׁבְהָ בְּרָד כִּי לְפָרֵשׁ פְּסוּקִי זֶה רַבִּי הַרְפֵּינִס פִּתַח הַקְּרָא לְפָרֵשׁ
מַה שְׂכַחֵת וְיִשְׁלַחֵת ה' אֱלֹהִים מִן עֵרְדָן וְגַם וְיִגְמַלְשׁ אֶת הָאָדָם וְיִשְׁפֹּן מִקְדָּם לְגֵן
עֵרְדָן, הַיִּי מַה שְׂכַחֵת וְיִגְמַלְשׁ "אֶת", דָּא כְּנִסְתָּ לְשִׁרְיָל בְּחֻרְפֵּן פִּי מְקֻדָּשָׁא זֶה רִמְזָה
עַל כִּוְנַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה בְּחֻרְבֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַקְּרָא "אֶת", דְּאַחֲחֻרִיב פְּתִיפִיקָהּ
שְׂנַתְגֻרְשָׁה בְּגֻרְשִׁין, בְּחַיִּינָה הַחַחֲמוּנָה שְׂכַח הַגְּלוּת, וְהִיא נִתְמַדְּשָׁה בְּחֻרְפָהּ, וְעַד דְּאַשְׁמֵלְחַת
בְּשִׁלְוִינְיָה שְׂנַתְגֻרְשָׁה בְּשִׁלְוִינְיָה, בְּחַיִּינָה הַעֲלוּתָהּ שְׂכַח הַשְׁכִּינָה שְׂכַח הַשְׁכִּינָה הַיִּי, וְעַד דְּאַשְׁמֵלְחַת
דְּכַתִּיב (נ"ו טו) וְהִלְכְּתָה שְׂחִירָהּ, שְׂחִירָהּ שְׂחִירָהּ עִם הָאָדָם לְהַנְעִילָה הָאָדָם, לְרַחֵם
עַלֵּי שִׁירָיִי עַמִּי שְׂחִירָהּ תְּשׁוּבוֹת שְׂחִירָיִי, וְאִי וְקֻרְסִיָּא דְמִלְקָא נְפִלַת הַכִּסֵּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ
שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה שְׂחִירָהּ כִּסֵּא לְחַפְצָהּ הַקְּרָא מִלֵּךְ נְפִלַת, וְעַד נְפִילָתָהּ הִיא כְּמוֹ שְׂכַחֵת
הַשְׁלִיךְ מִשְׂכִּינָה אֲרִין, וְנִפְרֵשׁ כִּי (נ"א הַיִּמִּי) וְיִי גְּרָלֵשׁ אֶת אִי שְׂגֻרָשׁ אֶת הַשְׁכִּינָה, וְנִפְרֵשׁ
דָּא קֻרְסִיָּא דְמִלְקָא זֶה כִּסֵּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה הַקְּרָא "אֶת", וְיִי דְאַחֲחֻרִיב
וְיִי דְאַחֲחֻרִיב וְיִי דְנִפְלַת אִי שְׂנַתְגֻרְשָׁה, אִי שְׂנַתְגֻרְשָׁה, אִי שְׂנַתְגֻרְשָׁה בְּגֻלּוֹת.

וְמַה שְׂכַחֵת "הָאָדָם" הֵינִי הָרְהוּא דְשִׁלְוִיט עַל פּוּרְסִיָּא מְסַלְמָה הַסְּוִלְוִינִי עַל הַכִּסֵּא,
מִפְּנֵי שְׂשִׁלְוִינְיָה הוּא מִמֶּנִּי, וְכִינִי שֶׁהִיא נְפִלָה, נְפִל גַם הוּא, יִי עַל יְדֵי הַמְּסֻרְוִינְיָה
יִי לֹ שְׁעָה וְנִכְנֵה, וְכִינִי שֶׁהִיא נְכַלָּה מִן הַיִּמּוּל גַם הוּא נִמְנַעַת, דְּכַתִּיב בָּהּ שְׂכַחֵת
כִּי וְעַל דְמוֹת הַכִּסֵּא דְמוֹת קְמוּרָה אָדָם שְׂחִירָהּ הַמְּסַלְמָה שְׂחִירָהּ אַחֲרֵי הַשְׁכִּינָה
לְשִׁמּוֹר בְּגֻלּוֹתָהּ, הִיא נְפִלַת קֻרְסִיָּא נְפִל כְּלָא כְּשׁוֹפֵל הַכִּסֵּא נְפִל חֶכֶל, וְיִי גַם
הַמְּסַלְמָה נְפִל.

מאמר הספר רחל

אשתארת תמן רחל, וארומת קל בכמה פמורירי דמתורודים, אמר לה קרשא פריך הוא, רחל, מה את מבכה, אמרת קמיה ולא אבכה, בני אז אנון, ומה חטאן לגנן, אמר לה עאלו ארתי לקמאי, ואשילו לה פבתי, מיד אמרת וכי לא עבדת אנא ימיר, דאשילנא ארתי פבתי.

דחנן, בשעתא דכתיב (באשת ש"ס) וימד יעקב לרחל פי אחי אביה הוא, אמר חזונוי לגבאי, אמרת ליה אין, אבל אחתא אית לי קשישא מינאי, ומסתפינא מאבא דרמאה איהו, מיד וימד יעקב לרחל פי אחי פתוק מדבש.

פתוק מדבש

דמסר סאב ד' מדיקון שלשה משבורות שסוד השערי ציון לאובים אחר תיקון הצות ומתנאב גם על פי סוד

סאב דמסר דחל' כי סבא שרחה דריסת קול כביה במוררות גדולה, ושעה לחקביה שכי שיה תמיהא דאחורה הוא סמרה את נפשה ומסרה את הסומעם לראה דהכניסה את צדיה בבית, ומה שדמת רחום וחנן היה יד לעבור על שנותיה, ולא רצחה רקיה מתחזין פי שישבע דה הקפיה שינאר את בניה, במחנה בטינו אמן. (מקור המסמך סוף פרק דף ק"ט ט"ז ונפאורי כפר ג' עמי מסוף-מסמך)

אשתארת תמן רחל נשאה שם רחל שהיא סוד השכינה, ויארימא קל פכיה פמורירי דמתורודים והריסה קול בבית במוררות גדולה, אמר לה קרשא פריך הוא, רחל, מה את מבכה למה את בוכה כל כך, אמרת קמיה אמרה רחל לפני הקדוש ברוך הוא, ולא אבכה וכי לא אבכה, בני אז אינון בני אופה הם, ומה חטאן לגנן ומה חטאן לפניך, אמר לה הקדוש ברוך הוא, עאלו ארתי לקמאי ואשילו לה פבתי הכניסו צוהי שהיא המעברה דיה לפני, והכניסו אותה בבית, וכוה פגמו כד רחל ממש שמדתן מדה המלכות, מקד אמרה רחל, וכי לא עבדת אנא ימיר דאשילנא ארתי פבתי וכי לא עשיתי אי יתו שהבסתי את צרתי בביתי, (וסה נממי שפיס סיה סוד נסה נממתי יעקב סוד המסמך), דה יסיק להם להאריך אפר להם, וליסרם בדרך אחרת עד שישוכו.

דחנן שלמדנו, בשעתא דכתיב בשעה שכתוב וימד יעקב לרחל פי אחי אביה הוא, אמר יעקב לרחל, חזונוי לגבאי תשאא אלי, אמרת ליה רחל, אין כן איי דוה, אבל אחתא איהו ואני יראה מאבי שדוה רמאי, ורצה להחליף את אחותי הדוליה מאבא דרמאה איהו ואני יראה מאבי שדוה רמאי, ורצה להחליף את אחותי הדוליה במקומי, מיד וימד יעקב לרחל פי אחי אביה הוא, פרמאותה גם אני יכול לרמות דחנן שלמדנו, בשעתא דכתיב בשעה שכתוב וימד יעקב לרחל פי אחי אביה הוא, אמר יעקב לרחל, חזונוי לגבאי תשאא אלי, אמרת ליה רחל, אין כן איי דוה, אבל אחתא איהו ואני יראה מאבי שדוה רמאי, ורצה להחליף את אחותי הדוליה במקומי, מיד וימד יעקב לרחל פי אחי אביה הוא, פרמאותה גם אני יכול לרמות

אביה הוא, פרמאותה, מיד יתב לה סימנין, פנין דעאלת לאה פמורירי לקליא, אמרת רחל השתא מתפספא אחתי, אזלת ומסרה לה סימנין.

ועל דא אמרת לגבי קדשא פריך הוא, ואנא לא עבדתי ימיר, דאשילנא ארתי פבתי, ואם דכתיב פון (שמות ל"ו) רחום ורחמן ארף אפינא, תורה לך לאעבדא על חזביוהן.

ובכל מה דאמר לה לא קבילת פתחמי, הווא הוא דכתיב (ויקרא ל"א) קול פרמיה נשמע ונגמור פי אינון, לא פשאת לקפלא פתחמי.

פתוק מדבש

כגור רמאי כמותו, מיד יתב לה סימנין מיד נהן יעקב לרחל סימנים (מספוליס) נאפי חסר ולמסר מנין צ' נהר ס"ס), שתעשה כשביאור אותה להחבר אליו, כדי שלכן לא יחליפה בלאה, פנין דעאלת לאה פמהוא ליליא כיון שנוכחה לאה באותו הלילה להחבר עם יעקב, אמרת רחל כך חשבה בדעתה, השתא מתפספא אחתי עמה תבטייש ותחבה אחותי, שיעקב יכיר שהיא לאה, לפי שלא תעשה אותם הסימנים שסמך לה יעקב, וכדי להציל אותה מבויתן אולת ומסורה לה סימנין הלכה רחל ומסרה את הסימנים ללאה, שיתשוב יעקב שהיא רחל (וישין מפי) ממילא דף יג רפ"ט).

ועל דא אמרת לגבי קרשא פריך הוא ועל זה אמרה רחל להקדוש ברוך הוא, ואנא לא עבדתי ימיר דאשילנא ארתי פבתי וכי אני לא עשיתי יתו שהבסתי את צרתי בביתי, ואם דכתיב פון ומה שנואר כן רחום ורחמן ארף אפיס המכרה צ' מרות האלו מפני שהקדוש ברוך הוא מתנהג עמם זו אחר זו, כי אם האדם אינו צדיק גמור שיש בידו סופקן ליטול בדין, אז נותן לו הקדוש ברוך הוא מצד הרחמים, והיינו מדה "רחום", ואם אין לו זכות כלל, מתנהג עמו הקדוש ברוך הוא במדה "חנן" שנותן לו על צד חסן בחנם, ואם הוא רשע, אז מתנהג עמו הקדוש ברוך הוא במדה "ארץ אפיס" שמאריך לו אפו עד שישוב, ובשליש מדות האלו מתנהג הקדוש ברוך הוא עם ישראל, לכן יסיקו שלא יגלי, אלא ייסרם הקדוש ברוך הוא אחרת עד שישוכו, לכן אמרה רחל הווא לך לאעבדא על חזביוהן היה לך לעבור על ענותותים, ולא להגלותם בגלות.

ובכל מה דאמר לה לא קבילת פתחמי, וכל מה שהקדוש ברוך הוא אמר לרחל לא קבילה תנחומים, הווא הוא דכתיב וזה שכתוב קול פרמיה נשמע רחל מבכה על בניה, מאנה לרחמם על בניה פרי אינון דהיינו לא פשאת לקפלא פתחמי לך רצחה

עלמין, דהוה גענידן מן יומא דאמברי עלקא, עד דאשפתמא
הוהא קלא לרום שמיא, ומאן איהו, דא (הוקא א כפ) רקיע פערין הקרד
הנורא, דאיהו על גפי החיות. עד דאמגליאת אישא לכרתא, ואמריד
לה, מנעי קולך.

פרין אתפרשת מתפן ואזלת היא וכל אוכלוסיה פגולתא, ואאטריד
לאמברדא לכפרה סטרין, למתוי גלותא לכולא ויהא לשבה בדי.

מתוך מדבש

שמה ופי שמים ומימיהם צמורה, ועמה שמתכ הים הא משוררת אמה ונה, וכלא צפיה עם
(כמ"ק)

פהריא שעמא אשפתע קלא לרקיע ערבות באותה שעה נשמע הקול לרקיע
ערבות שהוא רקיע העליון, ואודיעועו מאמן אלף נהדעונו באה

אלף עולמות, הם סוד ממה ופינה הכללות עשר מלכות על פניו גענידן מן
היינו שנתפעלו על שלא היו יכולים לעורר את מדת הרחמים, ויהו גענידן מן
דאמברי עקפא שהיו נגזרים מיום שנעלה העולם, ר"ל הם נגזרים מהמפלות שנת
הוא כלמא העולם, עד דאשפתע בהווא קפא דרום שמיא עד שנשמע הקול ל
השמים שהו צמית הדעם הממורממת עד המכמה והכמר, ופאן איהו ופי הוא, ול
דא זהו רקיע שהוא סוד העמע, פערין הקרד הנורא היינו לופן כממים מכמר העער
דאיהו שהוא עץ גפי החיות דהיינו למעלה ממסד געורה מפלמל מלכות הקבר
חיות. ומסס היה לרין להיות המעוררים הכממים, אלא מפני פנס המממונין אין
כממים נעולם, אלא מעט שהיינו הוא קשר הינה עם המלכות, וזה שאמר
דאמגליאת אישא דברתא עד שננלמה הלא שהיו הינה למה שהיו המלכות, ואמר
לה, מנעי קולך מפי ועינד מדמעה, וכזה הכשרה אותה לגילוי אור הנאולת.

שהגלות תהיה לחועלת.

(עד כאן מאמר ד' מתקון שלשה משפחות)
פרין אתפרשת מתפן ואזלת היא וכל אוכלוסיה פגולתא אז השינה נפרדה
והלכה היא וכל המוני מלאכה בגלות, ואאטרידכו לאמברדא לכמה סטרין והיה
המלאכים להתפוד לכמה צדדים, למתוי גלותא לכולא כדי שמהיה הגלות ככל המק
שבעולם, ויהא השינה לשבה בדי.

מאי טעמא, פנין פי איננו פילמין קרמאין קרמאין לאשראה פנינה, ויהא
אסתלק לעלא, ופנין דכי איננו פנו פנהא, לא קבלית מתחומין,
עד דאומי לה דכתיב (שם פסוק ט) פה אמר יהויה מנעי קולך מפי
ועיניך מדמעה.

כמה דעבדת רחל, אוף הכי שכינתא לעלא, פדמתרגם, קל פרום
שמיא אשפתע שכינתא מכפרה על פנהא, פנהיא שעמא דאיהו
הות מכבה, אחערן לגפה שתין רבוא משריין עילאין, וכלהו אימערן
כבה לגפה.

מתוך מדבש

לקבל התחומים, מאי טעמא מהו הים, פנין יפי איננו פילמין קרמאין לאשראה
פנינה לפי שהקודש ברוך הוא אינו שורה בין ישראל כבימים הראשונים, והא אסתלק
לעלא והו נחלק למעלה, ובנין דכי איננו פנו פנהא ולפי שהקודש ברוך הוא אינו
שורה בין בניה של רחל, לא קבלית תנחומין לפיכך לא קבלה רחל התחומים, ר"ל שאם
היה בית המקדש קיים וישראל היו נשארים באין ישראל והשינה והקודש ברוך הוא
ישנים, אף אם יכלה מקצת מדבר או ברעב וחרב רחל, אינו רעה כל כך מהגלות.
שגובה סילוק התפארת מעל המלכות, והיא מתגורשת אחרים בגלותם.

עד דאומי לה עד שושבע לה הקודש ברוך הוא שיגאל את בניה ישראל, דכתיב כמו
שכתוב בה אמר יהויה מנעי קולך מפי ועיניך מדמעה יפי יש שכו לפעולתך"
על שמסרת הסימנים ללאה, ינאס ד' ושבו מארץ אויב, ר"ל בגמול זה ישובו בנין מארץ
אויב (שין טס נפלים").

הנה כמה דעבדת רחל כמו ששעשה רחל למטה, אוף הכי שכינתא לעלא כד עשתה
השינה למעלה, פדמתרגם כמו שפירש הרגום, קל פרום שמיא אשפתע קול
ברום השמים נשמע, שכינתא מכפרה על פנהא השינה מכבה על בניה, פנהיא שעמא
דאיהו הות מכבה באותה שעה שהשינה היתה מכבה, אחערן לגפה שתין רבוא
משריין עילאין נתגוררו אליה ששים רבוא מחנות מלאכים העליונים שהם מלאכי השלום,
וכלהו אימערן פכיה לגפה וכולם נתעוררו בכבה אליה.

הנה כמה וישנה לג' ין סתמם נעין חולה, הם מלאכי השינה, מלאכי שלום מן יציון, הם מלאכי
הקודש ברוך הוא, והיינו הים מלאכים של הקודש ברוך הוא והם יורים, וים מלאכים של
השמים והם נקטים, ומלאכי השינה הם ששים רבוא כנגד נשי ישראל שפיו נמדנה, ומלאכי הקודש ברוך